

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku S. W.

przy uczestnictwie: H. P., Z. M., J. W., F. W., C. Ś., A. W., W. F. i A. C. oraz J. F., D. K. i K. T.

o wpis prawa własności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 maja 2008 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika W. F.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt II Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wnioskodawca S. W. wniósł o ujawnienie siebie i uczestników postępowania H. P., Z. M., J. W., F. W., C. Ś. i A. W. jako współwłaścicieli położonej w K. nieruchomości, składającej się z działek nr (...), dla której Sąd Rejonowy w W. prowadzi księgę wieczystą KW nr K.(...).

Dnia 5 października 2006 r. referendarz sądowy dokonał wpisu zgodnie z żądaniem wniosku. Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy w W. – po rozpoznaniu skargi W. F. i A. C. na orzeczenie referendarza sądowego – utrzymał w mocy zaskarżony wpis.

Apelację od tego postanowienia wnieśli W. F. i A. C. Skarżący zarzucili, że wnioskodawca nie nabył udziału we współwłasności nieruchomości na podstawie dziedziczenia po rodzicach. Sporna nieruchomość nie należała bowiem do spadku, ponieważ postanowienie o uwłaszczeniu rodziców S. W. zostało wydane po ich śmierci.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację.

Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że postanowieniem z dnia 22 grudnia 2004 r. Sąd Rejonowy w W., w sprawie prowadzonej pod sygnaturą I Ns (...) [I Ns (...)], stwierdził, że A. W. i A. W. nabyli z dniem 4 listopada 1971 r., na prawach współwłasności ustawowej małżeńskiej, nieodpłatnie w drodze uwłaszczenia własność położonej w K. nieruchomości, składającej się z działek nr (...), objętych księgą wieczystą KW (...). Z przytoczonego postanowienia i treści wpisu w księdze wieczystej wynika, że nieruchomość miała charakter rolny. Spadek po A. W. w zakresie gospodarstwa rolnego nabyli żona A. W. w $\frac{1}{4}$ części oraz dzieci H. P., Z. M., C. Ś., J. W., F. W. i S. W. po $\frac{3}{24}$ części. Spadek po A. W. w zakresie gospodarstwa rolnego nabyli natomiast H. P., Z. M., C. Ś., J. W., F. W. i S. W. po $\frac{1}{6}$ części. Udział przypadający J. W. nabyli A. W. i J. W. po $\frac{1}{2}$ części. Nabycie przytoczonych udziałów we współwłasności nieruchomości wynika z postanowień o stwierdzeniu nabyciu spadku. W księdze wieczystej podlegają zatem ujawnieniu jako współwłaściciele spornej nieruchomości H. P., Z. M., C. Ś. i F. W. po $\frac{1}{6}$ części oraz A. W. i J. W. po $\frac{1}{12}$ części. Zaskarżony wpis odpowiada temu stanowi prawnemu. Apelacja podlega więc oddaleniu jako bezzasadna.

Zarzut apelujących, że postanowienia dołączone do wniosku o wpis prawa własności zostały wydane z naruszenie prawa nie podważa zaskarżonego wpisu. Sąd wieczystoksięgowy nie jest bowiem uprawniony do kontroli prawomocnych orzeczeniem (art. 365 § 1 k.p.c.). Dla oceny zasadności zaskarżonego wpisu nie ma znaczenia okoliczność, że A. i A. W. nie żyli w chwili wydania postanowienia z dnia 22 grudnia 2004 r., sygn. akt I Ns (...) [I Ns (...)]. Przytoczone postanowienie ma bowiem charakter deklaratoryjny i stwierdza stan prawny z dnia 4 listopada 1971 r.

W skardze kasacyjnej, opartej na drugiej podstawie, pełnomocnik uczestnika postępowania W. F. zarzucił naruszenie art. 510 w związku z art. 626¹ § 2 i 3 k.p.c., art. 316, art. 325 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 626⁸ § 2 k.p.c. Powołując się na tę podstawę, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego określa art. 626¹ § 2 k.p.c. W związku z tym unormowaniem pojawiły się wątpliwości, czy uczestnikami postępowania – mimo wyraźnego określenia ich kręgu przez ustawodawcę – mogą być także inne osoby zainteresowane. W doktrynie pojawiły się głosy dopuszczające taką możliwość. Jednakże Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16 czerwca 2004 r., I CZ 48/04 (OSNC 2005, nr 6, poz. 108) stwierdził, że art. 626¹ § 2 k.p.c., jako przepis szczególny w stosunku do art. 510 k.p.c., reguluje wyczerpująco krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejsza skargę kasacyjna podziela to stanowisko.

Zgodnie z art. 626¹ § 2 k.p.c. uczestnikami postępowania – oprócz wnioskodawcy, osób, których prawa zostały obciążone bądź na rzecz których wpis ma nastąpić – są także osoby, których prawa zostały wykreślone. Tymczasem z postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 grudnia 2005 r. wynika, że żadna z osób, których prawa zostały wykreślone nie była uczestnikiem postępowania. Również w postanowieniu Sądu Okręgowego z dnia 23 maja 2007 r. (w jego pierwotniej wersji) nie wszystkie te osoby zostały wskazane jako uczestnicy postępowania.

Śmierć wnioskodawcy lub innego uczestnika postępowania po złożeniu wniosku – w myśl art. 626¹ § 3 k.p.c. – nie stanowi przeszkody do dokonania wpisu i zwołania sądu od obowiązku poszukiwania spadkobierców i ustalania przedstawiciela osoby ubezwłasnowolnionej. Hipoteza tego przepisu nie dotyczy natomiast sytuacji, w której – jak trafnie zarzucił skarżący – opisane w niej zdarzenia nastąpiły przed złożeniem wniosku o dokonania wpisu. Przyjmując, że taka sytuacja zaistniała w sprawie, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 5 listopada 2007 r. wezwał do udziału w sprawie J. F., D. K. i K. T. jako następców prawnych J. F. Nie wiadomo jednak, na jakiej podstawie Sąd ustalił, że J. F. zmarł przed złożeniem wniosku o dokonanie wpisu oraz że jego spadkobiercami są wymienione wyżej osoby. Zawarte w skardze kasacyjnej twierdzenie skarżącego, że J. F. zmarł w maju 2006 r. nie stanowi dowodu na tę okoliczność. W świetle informacji zawartych w skardze kasacyjnej budzi też wątpliwości ustalony przez Sąd krąg spadkobierców J. F. Skarżący wymienia bowiem jako spadkobierczynię J. F. jego córkę J. D. Ponadto z uzasadnienia skargi wynika, że zmarła też J. F., a jej śmierć nastąpiła jeszcze przed wydaniem przez Sąd Rejonowy w W. postanowienia w sprawie I Ns (...).

Z przedstawionych powodów zarzut naruszenia art. 626¹ § 2 i 3 k.p.c. należało uznać za uzasadniony.

Nieuzasadniony jest natomiast zarzut naruszenia art. 626⁸ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy trafnie uznał bowiem – wbrew zarzutowi skarżącego – że stanowiące podstawę wpisu prawomocne postanowienia sądu nie podlegają kontroli sądu wieczystoksięgowego. Taka zasada wynika nie tylko z utrwalonego orzecznictwa (por. uchwałę Sąd Najwyższego z dnia 28 sierpnia 1991 r., III CZP 71/91, OSNC 1992, nr 3, poz. 47), ale przede wszystkim z art. 365 k.p.c. stanowiącego, że prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko sąd, który je wydał, lecz również inne sądy.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.).